

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**INSPECTORATUL DE INTEGRITATE
INTEGRITY INSPECTORATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE nr. 159/03

mun. Chișinău

31 octombrie 2024

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Veaceslav GROSU, în temeiul dispozițiilor art. 7 alin. (2), art. 19 lit. b) și g), art. 37 alin. (1) și art. 38 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, în rezultatul efectuării controlului respectării regimului juridic al conflictelor de interese inițiat în privința **dnei Galina TODORIUC**, director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni, IDNP XXXXX, născută la XXXXX, domiciliată în XXXXX,

A CONSTATAT:

La data de 06.08.2024, în cadrul Autorității Naționale de Integritate, a fost înregistrată sesizarea nr. 10122, cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Galina TODORIUC, director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni. În aceeași zi, în conformitate cu art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor, cod atribuit – 202402240011/53.

Potrivit sesizării: *”dna Todoriuc Galina – director interimar al Instituției de Învățământ Gimnaziul Bălțata, care după spusele persoanelor a angajat în instituția dată rudele de gradul I – soț și fiică, și alte rude de gradul II ...”*.

În conformitate cu prevederile art. 31 alin. (1), art. 37 alin. (3) și (4) din Legea nr. 132/2016, în termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării depuse de o persoană fizică sau persoană juridică, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acesteia. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică existența aparenței de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea de către inspector a unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului.

La 03.09.2024, în conformitate cu prevederile art. 31 și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, prin Procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 122/03 în privința dnei TODORIUC Galina, director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin demersul nr. 04-03/7622 din 03.09.2024, dna Galina Todoriuc a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile prevăzute la art. 32 din Legea nr. 132/2016.

În ordinea art. 85 alin. (3) și art. 87 alin. (1) Cod Administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducându-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

În temeiul art. 20 alin. (1) lit. b), c) și art. 33 alin. (6) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate a consultat și extras date din registrele de stat și bazele de date disponibile, precum și au fost solicitate și recepționate informațiile și documentele relevante controlului, analiza cărora permite a conchide următoarele:

Reieșind din informațiile consultate și extrase din sistemul informațional automatizat „Registrul de Stat al Populației” s-a confirmat că Galina TODORIUC, IDNP XXXXX este soția dlui XXXXX, IDNP XXXXX, ultimul deținând calitatea de persoană apropiată pentru dna Galina TODORIUC, în sensul noțiunii definite la art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (în continuare Legea nr. 133/2016).

Astfel, ca urmare a validării datelor prin sistemul „e-Integritate”, s-a determinat că dna Galina TODORIUC, director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni, deține calitatea de subiect al declarării, prin prisma art. 3, alin. (1), lit. e) al Legii nr. 133/2016.

În urma recepționării răspunsului la demersul nr. 04-24/7232 din 13.08.2024, Gimnaziul com. Bălțata, r-nul Criuleni a prezentat mai multe copii a documentelor solicitate, precum și Contractul individual de muncă Nr. 01 din 01.10.2023 încheiat și semnat cu dl XXXXX (soț), totodată semnat de dna Galina TODORIUC în calitate de director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni.

În vederea respectării dreptului la apărare, având în vedere că exercitând funcția de director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni, dna Galina TODORIUC a semnat cu dl XXXXX – persoană apropiată (soț), acte juridice și anume Contractul individual de muncă Nr. 01 din 01.10.2023, prin scrisoare nr. 8666 din 11.10.2024, acesteia i s-a solicitat să prezinte explicații.

Astfel, prin explicația înregistrată cu nr. 12776 din 25.10.2024, dna Galina TODORIUC a comunicat că (citată): *Я не считаю, что заключение Трудового договора гимназии Балцата с XXXXX попадает под юридическое понятие, которое описывает акт совершения действия, совершенного в состоянии конфликта интересов, потому что:*

1. Лицом-работодателем является гимназия Балцата, считающая я юридическим лицом, а не Тодорюк Галина.

2. Принятие на работу XXXXX было обусловлено двойной срочностью и рядом важных обстоятельств, а именно :а) необходимость как можно скорее начать, начиная с 01.11 2016 года он был принят тогда, когда отопительный сезон уже начался и уволился оператор котельной XXXXX, и взять неподготовленного фокиста, чтобы взорвать школу я не могла.

А XXXXX имел на тот момент имел практику по работе с газом, так как работал по газу. В течение месяца он прошёл курсы по работе на котлах по биомассе (т.е.непосредственный интерес гимназии, как руководителя не в муже, а вдетях, которые обучаются в гимназии);

б) увольнение предыдущего оператора котельной и нехваткаквалифицированных операторов твердотопливных котельных (пока занятытолько 2 должности операторов из 3);

в)котел, работающий на твердом топливе, представляет собой источник повышенной опасности в юридическом смысле, на должность оператора недопускается нанимать кого-либо (а только человека, имеющего необходимое образование и квалификацию), в связи с неправильным обращением с котлом, работающим на твердом топливе. Оборудование может привести к высомуриску пожара и взрыва.

3. Неинформирование Тодорюк Галиной вышестоящего органа государственной власти о работе мужа оператором твердотопливной котельной с чистой зарплатой в размере 2782 лея, связано прежде всего с тем, что я не посчитала, что эта занятость,

возникшая от обстоятельств (срочность и заинтересованность гимназии запустить отопление, первоочередная заинтересованность детей, вакансии операторских должностей), вытекающих из условий труда (смешная оплата, отсутствие премий или необоснованные повышения) не попадают под юридическое понятие действия, совершенного в состоянии конфликта интересов. Принимая во внимание тот факт, что я не воспринимаю данное трудоустройство как осуществляемое в состоянии конфликта интересов, вытекающего из обстоятельств, целей и потребностей данного трудоустройства, осуществляемого в перво очередном интересе детей, обучающихся в гимназии (их нельзя заставить заморозить до тех пор, пока директор не получит одобрения от дирекции), на ваш взгляд, это не понашему мнению, оно даже не обязано информировать или получать какие-либо согласования или разрешения от вышестоящего органа. Или, на ваш взгляд, абсурдно и бесперспективно (вопреки управленческой автономии) уведомлять Дирекцию Образования, когда в интересах гимназии нанимаются сотрудники, не осуществляемые управленческие или контрольные функции в интересах учебного заведения, т. е. в данном случае фокисты, операторы котельной, повара, технички, врачи, психологи и т. д. Соответственно когда одно из лиц, работающих в гимназии, связано с директором школы и должность, занимаемая нанимаемым лицом, относится к неуправленческим или контрольным функциям (депутаты, бухгалтера и т. д.), а к простым исполнительным функциям или простым работникам, на ваш взгляд, приотсутствии конфликта интересов не является необходимостью сообщить Дирекции Образования, либо вышестоящему лицу об этом приеме на работу, либо получить определенное согласие на прием на работу. Конфликт интересов возникает тогда, когда возникает вопрос о приеме на работу близкого человека на руководящие или контрольные должности, направленные на управление или контроль за распоряжением денежными суммами, а не при приеме на работу техничку или фокиста (с заранее установленным фиксированным окладом).
(citată încheiat).

Aprecierea inspectorului de integritate:

Potrivit art. 31 din Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017, controlul conflictelor de interese a agenților publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile legislației ce reglementează statutul Autorității și ale legislației privind declararea și controlul averii și intereselor personale.

În conformitate cu prevederile art. 6 lit. b) și c) din Legea nr. 132/2016, în vederea realizării misiunii sale, Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, cât și constatarea și sancționarea încălcărilor regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Conform art. 19 lit. b) din aceeași Lege, controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese se efectuează de către inspectorul de integritate.

Principiile de evitare a conflictelor de interese și categoriile conflictelor de interese precum și modul de declarare și soluționare a acestora sunt aspecte reglementate la art. 11-14 al Legii nr. 133/2016.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 133/2016:

conflictul de interese - situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interesul personal - orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Art. 12 alin. (3) din legea citată supra, stipulează: **conflictul de interese real** apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Așadar, la caz, conform art. 12 alin. (4) și (7) din Legea nr. 133/2016 dna Galina TODORIUC, era obligată să informeze organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre situația de conflict de interese real în care se află și să nu încheie direct actul juridic sus-îndicat în exercitarea funcției, pînă la soluționarea conflictului de interese.

Subsecvent, art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Fiind reținute circumstanțele cauzei, cumulativ cu materialul probator acumulat, s-a determinat cu certitudine că între dl XXXXX și dna Galina TODORIUC, director al Gimnaziului satului Bălțata, r-nul Criuleni a fost încheiat contractul individual de muncă, semnatarii fiind persoane apropiate în sensul art. 3 al Legii nr. 133/2016 și anume: soț – soție.

Prin demersul nr. 04-03/8665 din 11.10.2024, s-a solicitat de la Consiliul raional Criuleni dacă dna Galita TODORIUC a declarat careva conflicte de interese în calitate de director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni pentru perioada 2020 – 2024.

Ulterior, prin răspunsul primit de la Consiliul raional Criuleni, înregistrat în cancelaria Autorității cu nr. 12289 din 15.10.2024, s-a stabilit că dna Galina TODORIUC nu a depus nici o declarație privind soluționarea conflictului de interese, către organul ierarhic superior.

Conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să încheie direct un act juridic, *la caz: 1. Contractul individual de muncă nr. 01 din 01.10.2023*, în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Informarea de către subiectul declarării a șefului ierarhic sau organul ierarhic superior despre apariția conflictului de interese real în care se afla urma a fi făcută până la încheierea directă a actelor juridice – *contractul citat supra*, cu dl XXXXX, persoană apropiată acesteia.

Așadar la caz, nu este pus la îndoială faptul că instituțiile din subordinea Consiliului raional Criuleni (Direcția Educație) beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea patrimoniului încredințat, exercitându-și, în condițiile legii, atribuțiile de serviciu. Astfel, este indiscutabilă necesitatea asigurării neîntrerupte a entităților beneficiare din teritoriul administrat cu personal/cadre care fac obiectul contractului sus-indicat, însă, în cazul de referință, directoarea Gimnaziului satului Bălțata, r-nul Criuleni, dna Galina TODORIUC conștientizând asupra situației, având în vedere legătura de rudenie cu dl XXXXX, anterior semnării contractului individual de muncă, aceasta urma să informeze în modul stabilit organul ierarhic superior despre situația de conflict de interese real în care s-a aflat, iar șeful sau organul ierarhic superior la rândul său urma să soluționeze conflictul de interese real, prin oferirea subiectului declarării a unei soluții, în temeiul art. 14 din Legea nr. 133/2016.

Succesiv, normele legale care reglementează comportamentul subiectului în materie de conflicte de interese reprezintă în sine norme imperative sau categorice adică cele de la dispoziția cărora nu se admite nici o derogare, sub sancțiune. Or, prin instituirea acestora legiuitorul nu a lăsat la discreția subiecților declarării latitudinea de a-și alege comportarea în ipoteza dată.

Subsecvent, exercitarea atribuțiilor de serviciu în situație de conflict de interese nu reprezintă altceva decât un act conexe actelor de corupție, fapt stipulat expres în conținutul art. 45, alin. (2), lit. a) a Legii integrității nr. 82/2017.

Cercetând cu diligență materialele dosarului de control și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate scoate în evidență faptul că dna Galina TODORIUC, director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni, nu a declarat conflictul de interese în modul și termenul stabili, astfel încheind contractul individual de muncă Nr. 01 din 01.10.2023 cu dl XXXXX (soț), prin ce a încălcat dispozițiile art. 12 alin. (4)-(7) și art. 14 alin. (3)-(4) din Legea nr. 133/2016, deoarece nu a luat măsuri pentru a proteja corectitudinea procesului de încheiere a actelor juridice, nu a declarat în scris conflictul de interese real în care s-a aflat și a admis consumarea acestuia.

Conform art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Conform, art. 39 alin. (1) din aceeași Lege, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională, sau după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Totodată, alin. (4) lit. b) al aceluiași art. prevede că, din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, Autoritatea se adresează în instanța de judecată pentru declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor

legale privind conflictele de interese, incompatibilitățile restricțiile și limitările, dacă anularea acestora nu aduce daune interesului public.

Consecvent, potrivit art. 39 alin. (2) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

La etapa adoptării deciziei de sancționare a subiectului controlului, inspectorul de integritate subliniază că a ținut cont de faptul că, prin acțiunile sale, deși aflate înafara cadrului legal în materie de respectare a regimului juridic al conflictelor de interese, dna Galina TODORIUC, nu se regăsește în lista subiecților declarării acțiunile cărora au mai constituit anterior obiect al procedurilor de control, nu au fost stabilite și alte acte juridice încheiate cu persoane apropiate cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese. Din aceste considerente, inspectorul de integritate consideră disproporționată solicitarea revocării din funcția de director al Gimnaziului satului Bălțata, r-nul Criuleni și consideră excesivă aplicarea interdicției de ocupare a funcției publice sau de demnitate publică pe o perioadă de 3 ani.

Totodată, inspectorul de integritate relevă faptele că, subiectul declarării în partea ce ține de nedeclararea conflictelor de interese în care s-a aflat, în contextul încheierii actului juridic nr. 01 din 01.10.2023, care conține elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 3132 alin. (1) din Codul Contravențional.

Ținând cont de cele menționate în prezentul act, în conformitate cu prevederile art. 19 și art. 37-39 din Legea nr. 132/2016, art. 12,14,15 și 23 din Legea nr. 133/2016, inspecția de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Galina TODORIUC, director al Gimnaziului satului Bălțata, raionul Criuleni, manifestată prin: nedeclararea conflictului de interese real și admiterea conflictului de interese consumat în cazul semnării actului juridic în raport cu persoană apropiată (soț), în circumstanțele expuse în prezentul Act.

2. Se aduce la cunoștința dnei Galina TODORIUC, actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, 4.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Veaceslav GROSU